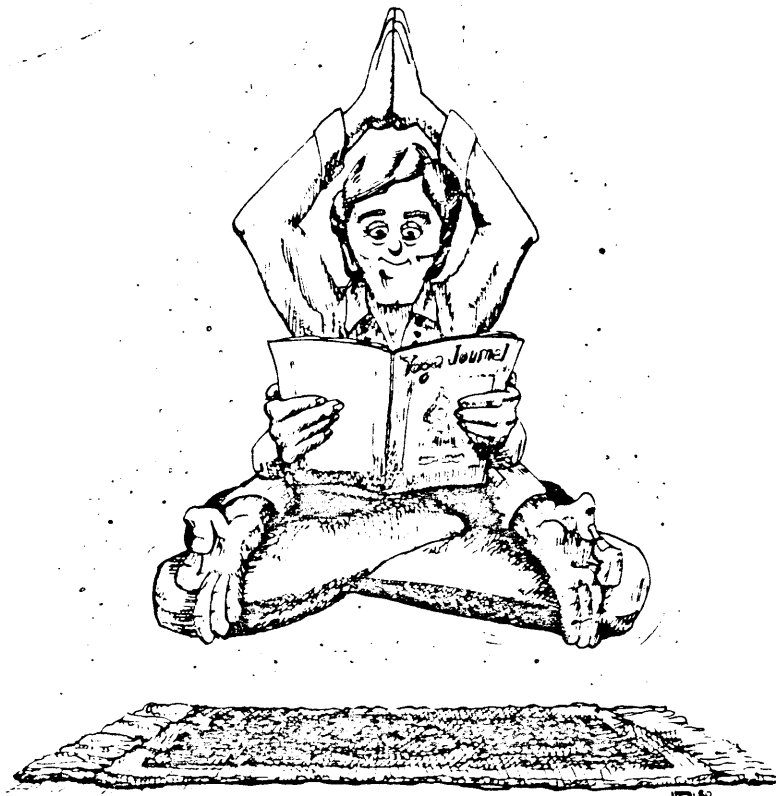

Vetenskap & Folkbildning

Medlemsblad nr 1/83 Box 185, 101 22 Stockholm 1 pg 63591-2

Här kommer nu det första numret av medlemsbladet, som skall följas av minst tre till under årets lopp, är det tänkt. Vi skall rapportera om föreningens verksamhet och försöka bevaka artiklar, böcker, radio- och TV-program, utställningar, filmer mm, som handlar om pseudovetenskap av olika slag. Det mesta blir i form av korta notiser, men vi skall dessutom försöka ha med åtminsto-

ne ett längre inlägg i varje nummer. I det här numret skriver Sven Ove Hansson om utländska organisationer, som arbetar med liknande frågor som vår förening. Föreningens medlemmar är mycket välkomna att bidra med inlägg, som skall vara signerade med namn. Bidragen skickas till föreningens sekreterare: Lena Carlsson, Grågåsvägen 13, 752 51 Uppsala.

Vetenskap och folkbildning i andra länder

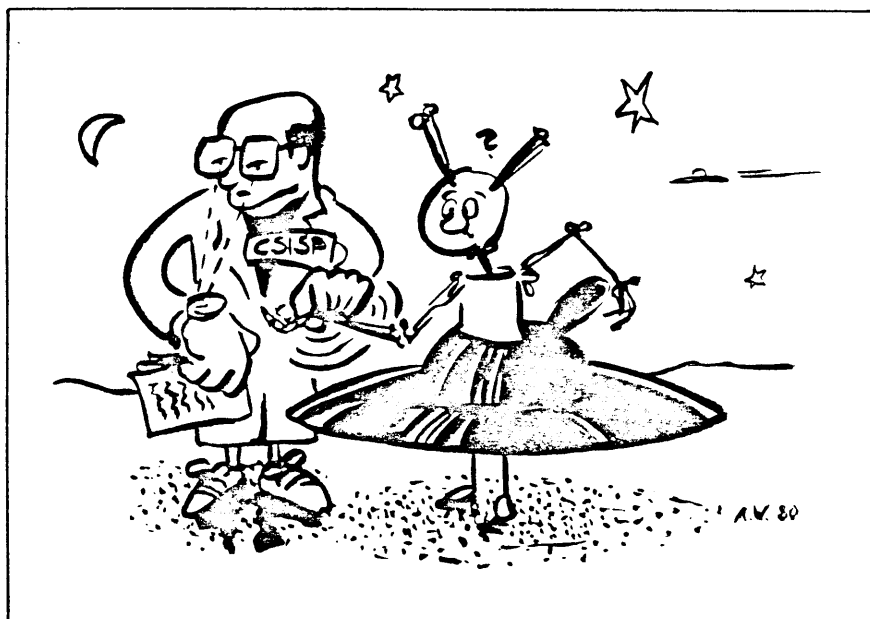
Även om Vetenskap och Folkbildning är pionjärer i Sverige har vi föregångare i flera andra länder. I Frankrike verkar t ex Union Rationaliste sedan mer än ett halvsekel. Denna förening skiljer sig dock från vår genom att vara inte bara anti-pseudovetenskaplig utan också ateistisk. Föreningen ger ut två tidskrifter, Raison Présente och Cahiers Rationalistes. Där återfinns artiklar riktade mot fransk pseudovetenskap, bl a mot den även i Sverige aktuella lanseringen av "profeten" Nostradamus.

I USA bildades 1976 Committee for the Scientific Investigation of Claims of

havanden inom transcendental meditation (TM) samt kritiskt granskat slaggrutmäns påstådda förmågor.

Även i Kanada och Nya Zeeland finns avläggare av CSICOP. Kontaktpersoner finns i Storbritannien och Nederländerna, men i inget av dessa länder har man ännu fått till stånd någon egentlig kommitté- eller föreningsverksamhet.

Det kan kanske vara på sin plats att berätta litet mer om Sceptical Inquirer. Tidskriften finns på Tekniska högskolans bibliotek i Stockholm. Prenumerationer till svensk adress kostar \$19 för ett år,

Teckning: Anders Wallin

the Paranormal (CSICOP), som är den ojämförligt mest aktiva organisationen på området. Föreningen utger tidskriften Sceptical Inquirer, som utkommer 4 gånger per år. Man har bidragit till att avslöja ett stort antal profitörer på det paranormala området (bl a Uri Geller). Föreningen har också bidragit till att påvisa fel och bedrägerier i ett flertal parapsykologiska experiment. Fyra underkommittéer arbetar med astrologi, undervisningsfrågor, kvacksalveri och UFOs.

I Australien finns en livaktig avläggare till CSICOP, som utger den lilla tidskriften Australian Sceptic. De australiska skeptikerna har bl a avslöjat före-

\$34 för två år och \$45.50 för tre år. (Flygfrakt kostar ytterligare \$3.50 per år.) Adress för prenumerationer: Sceptical Inquirer, Box 229, Central Park Station, Buffalo, N.Y., 14215, USA.

I det senaste numret fanns bl a följande artiklar: En studie av några berömda Loch Ness-foton, som visar sig vara foton av en gammal knotig trästam. En kritik av de experiment 1972-1973 där Uri Geller påstås ha påverkat utfallet av tärningskast på paranormalt sätt. En jämförelse mellan spå-i-handen-konster och det vetenskapliga studiet av genetiska faktorer i samband med fingeravtryck och med hudveck i händer och fötter. Denna sistnämnda artikel belyser väl skillna-

den mellan vetenskap och pseudovetenskap. En artikel om ett UFO-fall som visade sig vara bedrägeri samt en mera principiell artikel om skepticism till paranormala fenomen.

Varje nummer innehåller bokrecensioner, en bibliografi över tidskriftsartiklar av intresse, läsarbrev samt en avdelning med kortare nyhetsartiklar. I den sistnämnda avdelningen berättas i det senaste numret bl a om planerna på att bilda Vetenskap och Folkbildning. Vidare berättas om Pat McGuire, som försökte bli demokratisk guvernörskandidat i Wyoming, och som påstår sig stå i ständig kontakt med UFO-varelser. Dessa ska bl a ha gett honom information i utrikespolitiska frågor. Han förlorade dock stort mot den sittande demokratiske guvernören (som fick 38 000 röster mot McGuires 8000).

I raden av notiser finns en som berättar om en ny "fluga" i USA: grafoterapi. Detta är en utveckling av grafologin, där man ju som bekant försöker utläsa personlighetsegenskaper ur handstilen. Grafoterapeuter erbjuder kurser där man ändrar sin handstil i syfte att därmed

ändra även sin personlighet. Bl a påstås det att man på detta sätt kan höja sin intelligens.

Här tycker jag mig se hisnande perspektiv. När kommer den slagruteman som försöker frambringa nytt vatten ur en uttorkad brunn genom att vipa med en slagruta över den? När ska de första operationerna dyka upp där man förlänger "livslinjen" i handflatan för att därigenom ge patienten ett längre liv? Den som lever får se. Och den som läser Sceptical Inquirer får veta vad som ligger bakom.

Sven-Ove Hansson

Första träffen för journalister

Den tredje februari har Bodil Wallin, som är journalist på Svenska Dagbladet, sammankallat till ett möte på Jordbruksdepartementet för att diskutera hur vetenskapliga fakta behandlas i massmedia och hur pseudovetenskap på bästa sätt kan bemötas.

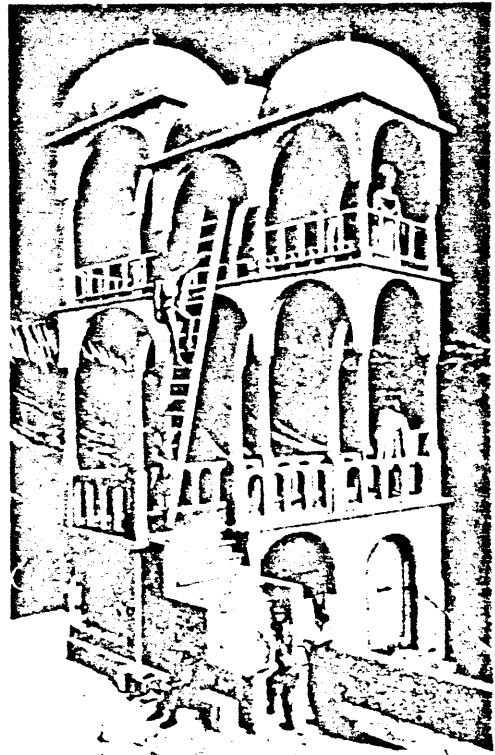
- Granskning av massmedia
- Motverka kvacksalveriet
- Bok om pseudovetenskap

Så här ser föreningens arbetsplan för första året ut:

Det första verksamhetsåret bör vi framförallt ägna åt att få föreningen att börja fungera som ett kontaktnät för människor, som vill verka enligt stadgarnas målsättning. Vi bör sprida information om föreningen, särskilt till sådana som kan vilja bli medlemmar.

En viktig uppgift för styrelsen är att starta ett medlemscirkulär. Detta skall främst vara avsett för korta meddelanden om händelser, artiklar mm inom föreningens verksamhetsområden. Alla medlemmar bör hjälpa till att ta fram underlag för notiser i cirkuläret.

Styrelsen skall vidare utröna vilka frå-

Eschers logiskt uppbyggda torn är ett falsarium, på samma sätt som det skenbart samhällsengagerade "nya paradigmet".

gor olika medlemmar är intresserade av att arbeta med, och bidra till att gemensamma aktiviteter kommer igång, då det finns förutsättningar för detta. Styrelsen bör särskilt undersöka möjligheten att i samarbete med något förlag ge ut en antologi, där olika pseudovetenskapliga riktningar skärskådas.

Styrelsen bör vidare utarbeta förslag om hur föreningen skall bevaka massmedias behandling av pseudovetenskap.

Vi bör också under året ta upp en diskussion om hur vi kan bidra till att motverka kvacksalveri.

Vi bör betrakta det första verksamhetsåret som ett uppbyggnadsår, och akta oss för orealistiska ambitioner. Vi bör också observera att sådan folkbildningsverksamhet, som föreningen vill främja, långtifrån alltid behöver ske i föreningens regi. Det är lika värdefullt om vi stimulerar varandra till individuellt arbete och till arbete inom andra organisationer.

Skriv så här till medlemsbladet

Bidrag till medlemsbladet bör vara renskrivna på skrivmaskin. Radavstånd 1- 1½ kugge, bredd 85 millimeter.

Artiklarna ska vara undertecknade med ditt namn. Av utrymmesskäl kan redaktionen ibland behöva korta ned inlägg. Då det är frågan om större ingrepp tar vi dock alltid kontakt med författaren för godkännande.

Något arvode kan föreningen av naturliga skäl inte betala.

Tillsist: respektera manustiderna, det behövs för att redaktionen ska kunna planera sitt arbete. Manusstopp för nästa nummer är den 1:a mars.

Det är vi som styr !

Berndt Brehmer
Lena Carlsson
Sverker Gustavsson
Sven Ove Hansson
Arne Helldén
Ulf Ivarsson
Lennart Melin
Nils Trowald
Gertrud Westerfors

Kontakt med föreningen

Föreningen Vetenskap och Folkbildning har adressen Box 185, 101 22 Stockholm 1.

För allmänna styrelseärenden, kontakta föreningens ordförande Sven Ove Hansson, Malmvägen 11, 191 61 Sollentuna.

I ekonomiska frågor, kontakta föreningens kassör Sverker Gustavsson, Eriksbergsvägen 7 D, 752 39 Uppsala.

Affisch för medlemsvärvning

Om du känner andra intresserade, som stödjer föreningens målsättning, och som vill bli medlemmar, hör av dig med namnen till styrelsen. Vi bifogar ett blad som presenterar föreningen, och som du kan kopiera och sprida och t ex sätta upp på anslagstavlor på institutioner, bibliotek och skolor.

Läst, sett & hört

Sven Ove Hansson, Akademikernas försummade ansvar, SACO/SR-tidningen nr 10, 1982. Kritik av kunskapsrelativismen, presentation av planerna på föreningen Vetenskap och Folkbildning. I SACO/SR-tidningen nr 12 följde två replikskiften, dels med Göran Dahl, som anklagade Hansson för naiv positivism, dels med Liv Ohlson, som tog antroposofin i försvar. I svaret till henne redovisade Hansson citat, där antroposofins rasläror framgår, liksom citat, som belägger astrologins och likhetsmagins roll i biodynamiken.

I SACO/SR-tidningen nr 1 1983 kritiserade Jan Grönholm vår förening och nämnde bl a en psykologexamensuppsats, där det dras slutsatser till förmån för astrologin. I sitt svar i nr 2 redovisar Hansson felkällor i denna undersökning, vilka innebär att inga slutsatser kan dras ur den.

Lena Carlsson, Skärpning, professor Tellefsen! Ny Teknik nr 20, 1982.

Kritik av bitr prof Jens Tellefsen, KTH, för ovederhäftiga försök med påstådd psykikinesi. Tellefsen replikerade i nr 24, slutreplik av Carlsson i nr 28.

Rolf Ejvegård, En historia i veckopressen, Sökaren nr 18, mars 1982.

I tidskriften Min Värld nr 18 1982 berättades om hur en död kvinna uppenbarade sig för sina föräldrar strax efter dödsfallet. Hela historien visade sig vara påhittad. Artikeln kom från Michael Sheldons litterära agentur på Irland via det svenska förlaget Europa-Press.

Martin Gardner, Good, Bad and Bogus. A Sceptical Look at Extraordinary Claims.

Prometheus Books 1981. Gardners andra bok om vidskepelse i vår tid avslöjar en rad bluffar inom bl a parapsykologi.

Sven Ove Hansson, Kamp mot ockultism och mörkläggning måste föras vidare. Aftonbladet 82 12 19. Svar på Jan Grönholms inlägg i samma nr. Grönholm kritiserar där bildandet av vår förening och påstår att denna förespråkar föreställningen att det finns vetenskapliga svar på alla mänskliga frågor. Detta tillbakavisas bestämt av Hansson och som exempel på att vår förening behövs nämner han Grönholms bok Helhetssyn och framtidstro, och det mottagande den fick i massmedia. Ingen recensent påtalade att boken vimlar av faktafel. Debatten fortsätter i Aftonbladet 83 01 08 och 83 01 13 med inlägg av Karl-Erik Edris respektive Jan Pilotti och Kersti Wistrand. Svar av Hansson 83 01 25.

John Fisher, Body Magic. Stein & Day. Beskriver hur trolleri går till. Avslöjar bl a tänkeläsaren Uri Geller.

Peter Paul Heinemann, Doktorn har ordet. "Radiodoktorn" tog i ett av sina program 1982 upp ett fall med en kvinna, som var deprimerad och som tog livet av sig, efter att ha blivit spådd att göra så av en astrolog. Heinemann var mycket skarp i sin kritik av astrologen och gjorde jämförelser med schamaner, en sorts trollkarlar, som finns i vissa kulturer och som kan få personer att avlida genom att intala dem, att deras själ redan lämnat kroppen. Heinemann jämförde också med koncentrationslägren under andra världskriget, där också till synes oförklarliga dödsfall kunde inträffa redan efter ett par dagar i lägret, på grund av den totala hopplöshet som offren befann sig i.

Denna sida i *Folkvett* innehåller en medlemsförteckning. Av integritetsskäl publiceras den inte på nätet.

Denna sida i *Folkvett* innehåller en medlemsförteckning. Av integritetsskäl publiceras den inte på nätet.

Ska ASTROLOGI SCIENTOLOGI och liknande riktningar få stå oemotsagda ?

Eller är det dags för dem som företräder det vetenskapliga synsättet att ta till orda och göra motargumenten kända?

Vi som bildat föreningen Vetenskap och Folkbildning tycker det är dags att lägga fram motargumenten. Vi är oroadе över att ockultism och pseudovetenskap så ofta står oemotsagda i den offentliga debatten. I ett samhälle som blir alltmer beroende av vetenskap och teknik vore det ödesdigert om vetenskapens metoder och resultat skulle förbehållas en liten grupp specialister.

Så här formuleras vår målsättning i stadgarna:

"Föreningen Vetenskap och Folkbildning har till uppgift att främja folkbildning om vetenskapens metoder och resultat. Särskilt tar föreningen som sin uppgift att i en fri opinionsbildning bekämpa de felaktiga föreställningar som förekommer i frågor som kan avgöras vetenskapligt. En viktig del av den vetenskapliga folkbildningen är att klargöra vilka frågor som kan respektive inte kan avgöras med vetenskapliga medel.

Föreningen ansluter sig till den politiska demokratis principer. Föreningen är partipolitiskt neutral och neutral i religiösa trosfrågor."

Föreningen Vetenskap och Folkbildning bildades den 4 december 1982. Den har kontakt med flera utländska organisationer som arbetar med samma syften. Bland föreningens medlemmar återfinns många med vetenskapliga yrken, men också t ex journalister och lärare. Vår förening syftar till att i den offentliga debatten kritiskt granska olika former av pseudovetenskap.

Föreningens styrelse består av: Berndt Brehmer (vice ordf), Lena Carlsson (sekr), Sverker Gustavsson (kassör), Sven Ove Hansson (ordf), Arne Helldén, Ulf Ivarsson (vice sekr), Lennart Melin, Nils Trowald och Gertrud Westerfors.

Ta gärna kontakt med oss. Vi behöver bli fler som gör en aktiv insats för vetenskapens folkliga förankring och mot pseudovetenskapen.

Adress: Vetenskap och Folkbildning
Box 185
101 22 Stockholm 1